

Komparacija priloga

Latinski jezik, baš poput hrvatskoga, može stupnjevati (komparirati) priloge. Postoje, kao i u hrvatskom jeziku, tri stupnja: pozitiv, komparativ i superlativ. Prilozi su nepromijenjiva vrsta riječi i opisuju radnju, dakle, povezan je s glagolom.

Priloge dijelimo na nekoliko vrsta: prilozi načina, vremena, mjesta.
Prilozi načina tvore se od pridjeva!

Počnimo od pozitiva priloga:

Uzmemo jedan pridjev 1. i 2. deklinacije na *-us, -a, -um* ili *-er, -a, -um* i u genitivu jednine muškog roda odbacimo završetak *-i* te dodamo *-e*. Tako jednostavno. 😊

Evo nekoliko primjera: doctus, 3 = učen

Doctus → doct – *i* → dulc → dulc – *e* = učeno

Pulcher → pulchr – *i* → pulchr → pulchr – *e* = lijepo

PAZI! Gore navedeno pravilo vrijedi za pridjeve 1. i 2. deklinacije!

UPAMTI! Neki pridjevi tvore priloge načina sa završetkom na *-o*, najčešći su: *raro, subito, certo, falso* i dr.

Od pridjeva 3. deklinacije prilozi se tvore tako da odbacimo završetak za genitiv jednine muškog roda *-is* i jednostavno dodamo *-iter*.

Acer → acr – *is* → acr → acr – *iter* = oštro

Fortis → fort – *is* → fort → fort – *iter* = hrabro

Felix → felic – *is* → felic → felic – *iter* = sretno

Postoje i pridjevi 3. deklinacije koji završavaju na *-ens* i *-ans*, npr. sapiens i constans.

Prilozi načina od ovakvih pridjeva tvore se tako da odbacimo završetak za genitiv jednine *-is* i dodamo završetak *-er*.

Sapiens → sapient – *is* → sapient → sapient – *er* = mudro

Constans → constant – *is* → constant → constant – *er* = postojano, trajno

UPAMTI! Od pridjeva *audax* prilog glasi *audacter*, a od pridjeva *difficilis*, prilog je *difficulter*! (razlog su glasovne promjene)

Komparativ priloga u latinskom jeziku komparativ priloga jednak je nominativu jednine srednjeg roda komparativa pridjeva, dakle završetak je – *ius*. I to je sve! 😊

Pogledajmo to na našim primjerima:

Docte – doct*ius* = učenije

Pulcher – pulchr*ius* = ljepše

Acriter – acr*ius* = oštrije

Fortiter – fort*ius* = hrabrije

Felicitate – felic*ius* = sretnije

Sapienter – sapient*ius* = mudrije

Constanter – constant*ius* = postojanije

Superlativ priloga u latinskom jeziku tvori se tako da se u superlativu pridjeva odbaci završetak u nominativu muškog roda –*us* od –*issimus*, –*errimus* ili –*illimus* i doda –*e*. Ima li išta jednostavnije? 😊

Doctissimus → doctissim → doctissim –*e* = najučenije

Pulcherrimus → pulcherrim → pulcherrim –*e* = najljepše

Acerrimus → acerrim → acerrim –*e* = najoštrije

Fortissimus → fortissim → fortissim –*e* = najhrabrije

- Zadatak: nakon što ste naučili kako se tvore i kompariraju prilozi, sami napravite i komparirajte u svim stupnjevima sljedeće priloge od pridjeva: liber, -a, -um; humilis, -e; prudens, -ntis i jasno označite osnovu pridjeva!